

Lakeuden Ursa ry.

TOIMINTASUUNNITELMA

VUODELLE 2010

24. toimintavuosi

Lakeuden Ursa ry.

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2010

Kiitos kaikille jäsenille, jotka ovat jaksaneet pysyä mukana toiminnassamme. Erityisesti nuoria harrastajia kaivataan mukaan, sillä nuoret tuovat mukanaan tervetullutta piristystä ja uusia näkemyksiä toimintaamme. Parasta toimintapolitiikkaa on yleisen tietämystason lisääminen Etelä-Pohjanmaalla nykyaikaisen tähtitieteen alalla.

1 Säännöllinen toiminta

1. Jäsenillat

Jäseniltoja pidetään Sahannevan observatoriolla säännöllisesti pimeään vuoden aikaan, syyskaudella elokuun puolivälistä joulukuun alkuun ja kevätkaudella tammikuun puolivälistä kesäkuun alkuun. Kesällä jäseniltoja pidetään satunnaisemmin Auringontarkkailun merkeissä.

Jäsenilloissa lähiseudun tähtiharrastajilla ja yhdistyksen jäsenistöllä on mahdollisuus tutustua toisiinsa ja vaihtaa kuulumisia. Tutustumisen ohella keskustellaan ajankohtaisista teemoista ja toiminnan kehittämisestä, tuodaan esille uusia toiminta-ideoita sekä opastetaan uusia ihmisiä tähtiharrastuksen pariin. Aloittelijoille voidaan tarvittaessa antaa opastusta kaukoputken käytössä ja havaintojen teossa.

Jäseniltojen yhteydessä voidaan mahdollisuuksien mukaan pitää tähtitieteeseen liittyviä esitelmiä, katsoa tähtitieteellisiä videoita, tutustua tähtitieteellisiin tietokoneohjelmiin sekä yhdistyksen käytössä olevaan tähtitieteen kirjallisuuteen, aikakauslehtiin, dioihin ja havaintovälineisiin. Jäsenillassa pyritään myös tarjoamaan kahvia ja kahvinisut tms.

Jäsenilloissa voidaan myös tehdä havaintoja erilaisista tähtitaivaan kohteista niin omilla havaintovälineillä kuin yhdistyksen havaintokalustoa käyttäen. Havaintoja voidaan tehdä joko oman tai yhteisen havaintosuunnitelman mukaan. Havaintoillat ovat erinomaisia tilaisuuksia vertailla, miten eri kohteet näkyvät erilaisilla kaukoputkilla.

2. Havaintotoiminta

Lakeuden Ursa kuuluu valtakunnalliseen havaintotorniverkkoon, mutta suurimpana esteenä varsinaiselle tähtitieteelliselle havaintotoiminnalle on ollut sopivan kaluston puute. Kevään 2010 aikana yhdistys on hankkimassa CCD-kameran Wihurin säätiön apurahalla, jonka jälkeen observatorion tarjoamia mahdollisuuksia pystytään hyödyntämään täysipainoisesti myös harrastajapohjaisen tähtitieteellisen havaintotoiminnan harjoittamiseen.

Havaintokohteina olisivat mm. supernovien etsiminen galakseista, asteroidihavainnot ja kirkkaushavainnot muuttuvista tähdistä. Tällaiset havainnot toisivat Sahannevan observatoriolle ja Lakeuden Ursalle tunnettavuutta niin kotimaassa kuin maailmallakin sekä edistäisivät myös rahoituskanavien löytymistä niin toiminnan kuin laitteiston kehittämiseksi.

3. Tähtinäytökset

Yleisölle avoimia tähtinäytöksiä pystytään järjestämään toistaiseksi ainoastaan kerhoiltojen yhteydessä tähtinäytöskaudella (loka-marraskuu ja tammikuun puoliväli-maaliskuu) vetäji-

en puutteen vuoksi. Osa näytöksistä on periaatteessa mahdollista järjestää myös maakunnassa liikuteltavalla kalustolla erilaisten tapahtumien yhteydessä, ja tuoda näin yhdistyksen toimintaa esille. Yleisönäytösten lisäksi pidetään tilausnäytöksiä erilaisille ryhmille ryhmätaksan mukaan.

Viikonloppuisin (pe - su) observatorion pääinstrumentti on rauhoitettu ensisijaisesti tähtiharrastuskäyttöön, joten silloin tilausnäytöksiä järjestetään ainoastaan poikkeustapauksissa (tällöin näytöstaksakin on kaksinkertainen).

4. Harrastusjaostot

Yhdistyksen toimintaa pyritään kehittämään harrastusjaostoilla, joiden kautta voidaan parhaiten hyödyntää yhdistyksen jäsenten erikoisosaaminen. Lakeuden Ursassa toimii tällä hetkellä kolme toimintaryhmää: havaintoryhmä, laiterakennusryhmä sekä tähtinäytösryhmä.

Havaintoryhmän tarkoituksena on keskittyä havaintojen tekemiseen, niiden keräämiseen ja raportoimiseen sekä tähtikuvaukseen. Laiterakennusryhmän tehtäviin puolestaan kuuluvat laiterakennus ja -huolto sekä tietotekniset sovellukset. Tähtinäytösryhmä puolestaan vastaa tilausnäytösten järjestämisestä.

5. Luentotilaisuudet ja kurssit

Luentotilaisuuksia yleisölle järjestetään, jos sopivia aiheita ja luennoitsijoita on saatavilla, ja jos rahoitus järjestyy. Näistä sovitaan yleensä tapauskohtaisesti erikseen. Eräs mahdollinen ajankohta luentojen järjestämiseen voisi olla valtakunnallinen tähtiharrastusviikko, joka ajoittuu syystasauspäivän viikolle.

Yhdistys pyrkii järjestämään ajoittain kaikille kiinnostuneille erilaisia tähtitieteeseen liittyviä kursseja. Pienimuotoisempia kursseja (kuten kaukoputken käyttöopastusta) voidaan myös järjestää jäseniltojen yhteydessä.

Täysin jäsenistölle suunnattu kurssi on Sahannevan observatorion kaukoputkien käyttöön opastava Meade -kurssi, joka pidettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2009. Tarkoitus olisi, että Meade -kurssi voitaisiin järjestää kerran vuodessa tarpeen niin vaatiessa.

Myös yleisen kaukoputkikurssin järjestämistä on harkittu. Kaukoputkikurssille voisivat osallistua niin jäsenet kuin yhdistyksen ulkopuolisetkin ja kurssi olisi maksullinen, mutta jäsenet saisivat kurssimaksusta reilun alennuksen.

6. Retket

Yhdistys pyrkii järjestämään ajoittain kaikille jäsenille ja muille kiinnostuneille retkiä alan observatorioihin ja tutkimuslaitoksiin. Pääsääntöisesti jokainen retkelle osallistuja maksaa oman osuutensa matkakuluista kokonaan itse, joten retkelle osallistujia tarvitaan aina "kriittinen" määrä, että retki toteutuisi. Mahdollisuuksien mukaan osa retkien kustannuksista pyritään kuitenkin saamaan avustuksina esim. Seinäjoen kaupungin nuorisotoimelta tai muilla tavoin.

Erityisen tärkeitä ovat kuitenkin säännölliset retket lähimpien naapuriyhdistysten observatorioille, joiden avulla pyritään ylläpitämään hyviä suhteita lähimpiin naapuriyhdistyksiin Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunnissa.

7. Valtakunnallinen tähtiharrastusviikko

Yhdistys osallistuu syksyisin pidettävän Valtakunnallisen tähtiharrastusviikon viettoon pitämällä observatoriolla pari avoimien ovien iltaa, joissa esitellään yhdistyksen toimintaa ja observatoriota. Selkeällä säällä pidetään tähtinäytöksiä yleisölle sekä havaintoiltoja jäsenille. Tähtiharrastusviikon aikana voidaan järjestää myös yleisöluento sekä muuta tähtiharrastustoimintaa. Näiden lisäksi annetaan yhdistyksen toiminnasta kertova lehdistötiedote eri medioille.

8. Hallinto ja kokoukset

Hallitus käyttää yhdistyksessä ylintä päätäntävaltaa yhdistyksen yleiskokousten sille suomalla mandaatilla, ja ohjaa yhdistyksen toimintaa antamalla sille haluamansa suuntaviivat. Hallitus myös edustaa yhdistystä ja valitsee yhdistyksen toimihenkilöt. Hallitus kokoontuu tarpeen niin vaatiessa, kuitenkin vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Sääntömääräiset kokoukset ovat kevätkokous kevään aikana ja syyskokous syyskauden aikana. Tämän lisäksi voidaan pitää kokouksia myös tarpeen vaatiessa. Kokouksien yhteyteen voidaan järjestää myös muuta toimintaa, kuten mm. tähtinäytöksiä.

9. Varainhankinta

Yhdistyksen tärkein tulonlähde ovat jäsenmaksut, joiden suuruuden päättää syyskokous. Uusien jäsenten houkuttelemiseksi mukaan toimintaan voidaan erilaisissa tilaisuuksissa tehdä jäsenmaksutarjouksia.

Toinen tärkeä tulonlähde ovat yleisönäytöksistä ja tilausnäytöksistä saatavat tulot, jotka menevät kokonaisuudessaan observatoriosta aiheutuvien kiinteiden kulujen kattamiseen.

Yhdistyksemme toiminta ei kuitenkaan voi perustua pelkästään jäsenmaksu- tai tähtinäytöstuloihin, sillä toimintamme tarkoitus on yleisen sivistystason kohottaminen ja elämysten tuottaminen kaikkien kansalaispiirien keskuudessa. Yhdistyksen perustoimintaan haetaan avustusta lähialueen kunnilta. Erilaisilta rahastoilta tai säätiöiltä haetaan avustusta erilaisten projektien ja laitehankintojen toteuttamiseen. Myös jäsenet ja muut yksityishenkilöt sekä yritykset voivat avustaa yhdistystä lahjoituksin.

10. Jäsenhankinta

Lakeuden Ursan jäseneksi liittyäkseen ei tarvitse olla tähtiharrastaja, vaan jokainen tähtitieteestä kiinnostunut henkilö voi liittyä yhdistyksen jäseneksi. Yhdistyksen jäseneksi liittymisellä ei siis ole mitään erityisiä vaatimuksia.

Jäseneksi liittyminen tapahtuu joko vapaamuotoisella ilmoituksella sähköpostitse, puhelimitse tai kirjeellä tai jäsenilmoittautumislomakkeella kotisivujen kautta. Jäseneksi voi liittyä myös jäsenilloissa tai muissa yhdistyksen järjestämissä tilaisuuksissa.

Jokainen jäsen pyrkii edesauttamaan uusien jäsenten hankkimisessa kertomalla yhdistyksen toiminnasta ja tavoitteista. Jäsenhankinnan vauhdittamiseksi voidaan uusille jäsenille tehdä erilaisia jäsenmaksu- tai muita liittymistarjouksia. Jäseniä kannustetaan liittymään myös valtakunnallisen Ursan jäseniksi.

11. Tiedotustoiminta

Jäsenlehti Kassiopejan julkaisumahdollisuudet ovat pitkälti riippuvaisia lehden tekoon käytettävistä henkilöresursseista, yhdistyksen talouden tilanteesta sekä ennen kaikkea siitä, kuinka paljon jäsenistö tuottaa lehteen aineistoa.

Lakeuden Ursan toiminnasta tiedotetaan ensisijaisesti Internetissä yhdistyksen kotisivuilla osoitteessa: <http://www.lakeudenursa.fi> sekä sähköisellä postituslistalla sjursa-l@ursa.fi. Myös paikallislehtiä voidaan käyttää toiminnasta ilmoitteluun.

Listalle pääsee mukaan lähettämällä osoitteeseen majordomo@ursa.fi viestin, jonka varsinaisessa tekstiosassa on teksti "SUBSCRIBE sjursa-l" ja vastaamalla saapuvaan varmistusviestiin ohjeiden mukaan.

Itse listalle tarkoitettut viestit tulisi lähettää osoitteeseen sjursa-l@ursa.fi. Jokaisen jäsenen, jolla on sähköpostiosoite, kannattaisi liittyä sähköpostilistalle.

Yhdistyksen toimintaa pyritään tuomaan esille myös paikallisissa tiedotusvälineissä mm. julkaisemalla lehdistötiedotteita toimintaan liittyen, antamalla tietoa taivaalla näkyvistä erilaisista ilmiöistä jne. tai laittamalla yhdistyksen ilmoituksia julkisissa tiloissa oleville ilmoitustauluille ja osallistumalla erilaisiin yleisötapahtumiin sekä osallistumalla syksyllä Tähti-harrastusviikon viettoon.

12. Välitystoiminta

Lakeuden Ursa välittää tarvittaessa jäsenilleen edullisina yhteistilauksina lähinnä Tähtitieteellisen yhdistyksen Ursan kustantamia kirjoja ja lehtiä. Yhdistyksen jäsenet saavat kirjat Ursan jäsenhinnoilla riippumatta siitä, ovatko he valtakunnallisen Ursan jäseniä.

Kirjatilauksista pyritään tekemään etukäteen nimilista, jonka jälkeen tehdään tilaus. Näin pyritään välttämään se tilanne, että kirjoja jäisi myymättä varastoon (mikä erityisesti vuosikirjan osalta on huono juttu). Pääsääntöisesti tilaukset ovat noudettavissa tähtitornilta jäseniltojen tai muiden tapahtumien yhteydessä. Postitse kirjoja toimitetaan ainoastaan poikkeustapauksissa (tällöin lähetykseen kuitenkin lisätään posti- ja muut toimituskulut).

Mikäli kirjoja ei lunasteta sopivaksi katsotun ajan kuluessa (yleensä muutama kuukausi), yhdistys pidättää oikeuden laittaa kirjat uudelleen myyntiin.

13. Kirjasto- ja lainaustoiminta

Sahannevan observatoriolla on laaja kirjasto alan julkaisuja ja lehtiä. Yhdistyksen jäsenet voivat lainata kirjoja ja lehtiä halutessaan. Lainaukset merkitään kirjastossa olevaan lainauskansioon, jonka pitäisi löytyä yleensä kirjahyllystä. Julkaisujen toivottava laina-aika on yksi kuukausi.

Kirjasto on käytettävissä kerho- ja kokousiltoina - tarvittaessa käynnit observatoriolla sijaitsevaan kirjastoomme voi sopia hallituksen jäsenien kanssa, joilla on käytössään avaimet tornille.

2 Projektiluonteinen toiminta

1. Tähtiharrastajien Cygnus 2010 kesätapaaminen

Vuoden 2010 tärkein projekti tulee olemaan tähtiharrastajien Cygnus 2010 kesätapaaminen Kalajaisjärven leiri- ja kurssikeskuksessa 15.-18.7.2010 Ilmajoen Nopankylässä. Cygnus 2010 tapahtuman järjestää valtakunnallinen Ursan ja tapahtuman isäntänä toimii Lakeuden Ursa.

Cygnus on kaikkien tähtiharrastajien rento ja toimielias kesätapaaminen. Sen aikana harrastajat pääsevät tutustumaan menneen kauden tuloksiin, sekä suunnittelemaan tulevan kauden toimintaa.

Tapahtuman ytimenä ovat Ursan harrastusjaostojen kokoukset ja tapaamiset, mutta näiden ohella aikaa jää myös rentoon yhdessäoloon eri puolilta maata kotoisin olevien harrastajien kanssa. Kesätapaamisessa yhdistetäänkin luontevasti loma ja harrastus. Nykyään Cygnuksella pyritään järjestämään myös monipuolisesti muutakin kuin jaostojen tarjoamaa ohjelmaa.

Cygnus on järjestetty perinteisesti heinäkuun puolivälin ja elokuun alkuviikon välisenä aikana kestäen torstaista sunnuntaihin. Paikka on ollut luonnonläheinen, esim. leirikeskus. Cygnukselle on kerääntynyt vuosittain 120-160 tähtitieteen harrastajaa ympäri maata.

Lakeuden Ursan osalta ohjelman suunnitteluun kuuluvat ainakin ruokailujen ja saunavuorojen aikataulu, mahdollinen excursio Sahannevalle sekä mahdollinen lauantai-illan iltaohjelman esiintyjä (jos sellaista ajatellaan).

Cygnus 2010 -tapahtuman järjestäminen vaatii jonkin verran henkilöresursseja, joten sen hoitamista ei voida laskea yksinomaan hallituksen jäsenten harteille vaan tapahtuman onnistunut läpivienti vaatii myös yhdistyksen jäsenten osallistumista järjestelytöihin erityisesti itse tapahtuman aikana.

Eniten henkilöresursseja vaatinee tapahtuman infopisteen hoitaminen, jossa ollaan pareittain. Vähimmäistarve päivää kohti (pe ja la) on 8 henkilöä (to ja su vähemmän), jolloin yksi infopistevuoro kestäisi 3-3,5 tuntia. Ei kuitenkaan ole tarkoitus, että infopisteellä pitäisi istua koko ajan kuin tatti vaan alueella voi päivystysvuoronkin aikana kiertää kunhan on suunnilleen tavoitettavissa.

Infopisteellä tapahtuu mm. Cygnuksen osanottajien vastaanotto, majoittaminen, maksujen periminen (päiväkävijät, käteismaksajat) ym. juoksevat asiat.

Cygnuksen onnistuminen on **jokaisen** Lakeuden Ursan jäsenen kunnia-asia.

2. Observatorion havaintotoiminnan kehittäminen

CCD-kameran hankintaa varten saatiin lokakuussa 2009 Jenny ja Antti Wihurin rahastolta 8000,00 € apuraha. CCD-kamera hankintaan kevättalven 2010 aikana ja ensivalo sillä pyritään saamaan ennen havaintokauden loppumista. Eräs CCD-kameran käyttötarkoituksista tulee olemaan samanlainen harrastajatason tieteellinen havaintotoiminta kuin mitä Jyväskylän Si-

riuksessa ja Warkauden Kassiopeiassa harjoitetaan (supernovien etsintä galakseista, fotometria, asteroidihavainnot), mutta osittain myös normaali tähtivalokuvaus.

Hyvien havaintojen aikaansaaminen em. kohteista toisi yhdistykselle lisää tunnettavuutta niin kotimaassa kuin ulkomailla, ja siten mahdollistaisi myös uusien rahoituskanavien löytymistä niin toiminnan kuin havaintolaitteistonkin kehittämiseen.

Lakeuden Ursa kuuluu Suomen havaintotorniverkkoon, mutta osallistuminen havaintotorniverkon toimintaan on ollut hyvin vähäistä juuri CCD-kameran puutteen vuoksi.

3. Yleisöluento

Vuoden 2010 pidettäneen ainakin yksi yleisölle suunnattu luento. Luento järjestetään yhteistyössä Ilmajoen Kansalaisopiston kanssa ja paikkana on Ilmajoen kunnantalon juhlasali. Luennoitsijana toimii jälleen Marianne Ridderstad ja luennon aiheena on Astroarkeologia.

Mikäli vuoden aikana harkitaan toista luentoa, voitaisiin luennoitsijaksi kutsua joku kovanluokan tähtiharrastaja, kuten Arto Oksanen Jyväskylän Siriuksesta tai J-P Metsävainio Oulusta, joka on tunnettu loistavista tähtikuvistaan.

4. Observatorion viimeistelyitä

Observatorion rakennusrintamalla on jäljellä oikeastaan vain muutamia pieniä fiksaustöitä, joihin kuuluu mm. varastokontin maalaus, puuladon ja puuceen maalaus sekä pihan siistiminen ja päätornin havaintotason portaiden maalaaminen sekä pikkutornin havaintokuntoon saattaminen. Näitä pyritään tulevanakin vuonna tekemään kevät- ja syystalkoissa.